



Jaarverslag 2001

Jaarverslag 2001

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5
Postbus 20021
3502 LA Utrecht
tel: 030-275 66 00
fax: 030-275 69 99

Voorwoord	3
Relevante ontwikkelingen	5
Verzoeken om onderzoek	9
- Drenthe	9
- Overijssel	10
- Gelderland	12
- Utrecht	14
- Noord-Holland	14
- Zuid-Holland	15
- Noord-Brabant	15
- Limburg	18
 Bijlagen:	
1. Overzicht van de verzoeken om onderzoek in 2001.	19
2. Overzichtskaart CDG-projecten in 2001.	20

Taak en samenstelling commissie

De Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) is op grond van artikel 37, lid 2, van de Grondwaterwet (Gww), ingesteld door de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Flevoland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

De commissie heeft als taak het behandelen van de in het kader van art. 37, van de Gww, ingediende verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water in de bodem met als doel het onttrekken van water, krachtens een vergunning als bedoeld in artikel 14, van de Gww. De commissie stelt een advies op aan partijen over de ondervanging of vergoeding van de schade dan wel over de overneming van de onroerende zaak.

Op 31 december 2001 bestaat de commissie uit:

Voorzitter:	ir. G.A. Oosterbaan	Plv. lid:	ir. C.J. de Lange
Plv. voorzitter:	mr. G.J.M.M. Tax	Plv. lid:	mr. J.J. van Zanten Jut
Lid:	ir. J. Kruizinga	Plv. lid:	ing. H.J. Everts

Het secretariaat van de commissie is ondergebracht bij de Dienst Landelijk Gebied, afdeling Innovatie & Kennismanagement, met als:

Secretaris:	ir. W.P.C. Zeeman	Plv. secretaris:	ing. G.J. Grotentraast
-------------	-------------------	------------------	------------------------

VOORWOORD

Het zesde jaarverslag van de commissie ligt nu voor u.

Het werk van de commissie is in de afgelopen jaren diverser geworden. In voorgaande verslagen werd reeds melding gemaakt van ontwikkelingen op het gebied van bos-, natuur- en landschapsschade. In dit kader heeft de commissie recentelijk het rapport van de Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapsschade (BNL) uitgebracht. Ook wordt de commissie in toenemende mate ingeschakeld bij schade aan bebouwing die wordt toegeschreven aan bemalingen ten behoeve van de aanleg van infrastructurele werken. De schademeldingen met betrekking tot de werken aan de Betuwelijn bij Zevenaar zijn daarvan een markant voorbeeld. Niet alleen in technische zin zijn deze schademeldingen bijzonder, maar ook vanwege de belangstelling van de media hiervoor.

De beoordeling van schade aan verschillende vormen van grondgebruik als gevolg van grondwateronttrekking vormt nog altijd de hoofdmoot van het werk van de commissie. Problemen die zich daarbij voordoen staan vaak in direct verband met ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en met beleid op het gebied van ruimtelijke ordening en milieubeheer. De commissie heeft zich uitvoerig beraden aangaande plaats en reikwijdte van schaderegelingen ex artikel 37, van de Grondwaterwet, bij toepassing op landbouwbedrijven.

Naar aanleiding van de grensoverschrijdende schade te Luijksgestel heeft een eerste ambtelijk overleg plaatsgevonden met de Belgische overlegpartners en vertegenwoordigers van de overkoepelende Benelux. In dit kader is aan de minister van V&W voorgesteld om de leden van de CDG te benoemen tot leden van de Nederlandse delegatie van de te revitaliseren Gemengde Schadecommissie Grondwater.

ir. G.A. Oosterbaan, voorzitter.

RELEVANTE ONTWIKKELINGEN

Verzoeken om onderzoek

- Schadevergoeding in relatie tot ontwikkelingen in de landbouw

De commissie wordt in toenemende mate geconfronteerd met de vraag of de huidige systematiek van schadevergoeding in de landbouw en met name in de melkveehouderij nog wel past binnen de huidige ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen betreffen met name de noodzakelijke structuurverandering, die samenhangt met de veranderende positie van de Nederlandse landbouw, i.c. de veehouderij, in het bijzonder in het licht van nationale en Europese milieuregeling in samenhang met de toenemende ruimtedruk. Het vigerende beleid ten aanzien van de inrichting van de groene ruimte is gericht op extensivering van het grondgebruik en bevordering van meervoudig grondgebruik.

De huidige systematiek van vergoeding van schade als gevolg van grondwateronttrekking is uitsluitend gebaseerd op compensatie van het inkomensverlies, waarbij uitgegaan wordt van de landbouwkundige functie van de grond. Bij het verzoek om onderzoek inzake de herziening van de schaderegeling in het waterwingebied Weerselo is door de Gewestelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (GLTO) aangegeven dat het in feite gaat om meervoudig grondgebruik: landbouwgrond die mede wordt benut voor drinkwatervoorziening. Bij het opstellen van een financiële regeling tussen de betrokken partijen zou volgens de GLTO met beide functies rekening moeten worden gehouden. Ook in het gevoerde overleg met betrekking tot de herziening van de schaderegeling in het waterwingebied Losser is bij herhaling gebleken dat bij de schadeproblematiek verschillende aspecten een rol spelen die samenhangen met de hiervoor geschetste problematiek. In het gevoerde overleg is echter vastgesteld dat deze ontwikkelingen weliswaar gaande zijn, doch tevens dat er van een stand beleidskader nog zeker geen sprake is. Dit geldt met name voor de daarmee verbonden juridische inkadering.

De CDG heeft steeds getracht voor deze brede problematiek een open oor te hebben, doch heeft tevens moeten vaststellen dat veel van deze aspecten buiten het regime liggen van de Grondwaterwet en de daarmee verbonden wet- en regelgeving betreffende schadevergoeding als gevolg van grondwateronttrekking. De gesignaleerde problematiek ligt daarmee strikt genomen ook buiten de competentie van de CDG. De CDG is daardoor niet in de positie om te sturen naar een integrale oplossing van die brede problematiek. Zij kan slechts daarvoor bij de betreffende overheden aandacht vragen.

De CDG is zich ervan bewust dat de problematiek van schade als gevolg van grondwateronttrekking, grondwaterbescherming of andere productiebeperkende maatregelen in relatie tot de huidige beleidsdoelstellingen en het streven naar een duurzame landbouw regelmatig in landelijk beleidskaders aan de orde is. De CDG acht het in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen niettemin wenselijk dat ook op bestuurlijk niveau aandacht wordt geschonken aan de onderhavige problematiek.

Daarnaast heeft de CDG zich voorgenomen in breed verband onderzoek te entameren naar de mogelijkheden om te komen tot een benadering of werkwijze waarbij de verschillende belangen integraal benaderd worden en waarbij recht wordt gedaan aan de vigerende beleidsdoelstellingen ten aanzien van de inrichting en het beheer van de groene ruimte.

Naar aanleiding van de in het overleg over de herziening van de schaderegeling te Losser aangedragen problematiek in relatie tot de schade door grondwateronttrekking heeft de CDG zich intern beraden en haar koers in algemene zin opnieuw bepaald. De bevindingen van de CDG zijn neergelegd in een notitie "Grondslag voor het vaststellen van de vergoeding van verdrogingschade op veehouderijbedrijven". De CDG komt hierin tot de conclusie dat naar de huidige inzichten voor veehouderijbedrijven het vergoeden van verdrogingschade op basis van de kosten voor aankoop van vervangende voederwaarde de meest geëigende methode is. Uitgangspunt daarbij is steeds geweest een objectieve, traceerbare en transparante handelwijze te hanteren. Toetssteen voor de CDG is ook geweest dat, mocht één van de betrokken partijen na advisering door de CDG besluiten alsnog het oordeel van een rechtelijke instantie te vragen, het uitgebrachte advies van de CDG een gerechtelijke toets kan doorstaan.

- Schade aan bossen

In januari 2002 heeft de commissie het rapport van de Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapsschade (BNL) vastgesteld en uitgebracht. De in het rapport gepresenteerde werkwijze geeft een duidelijk inzicht in de stappen die gevolgd kunnen worden bij het behandelen van verzoeken om onderzoek naar bosschade. De werkwijze is zowel aan de hand van een hypothetisch geval getoetst, als in de praktijk toegepast bij de behandeling van een verzoek om onderzoek naar bosschade. Met betrekking tot het schadeobject Wierden (Hoge Hexel) hebben partijen zich kunnen vinden in het door de commissie op basis van het rapport uitgebrachte advies tot regeling van de schade aan het landgoed.

De werkgroep heeft de relaties tussen de waardeaspecten en de functies van bos, natuur en landschap geanalyseerd en vervolgens de mogelijkheden (methoden, benaderingen) in kaart gebracht, om schade aan deze functies te kunnen kwantificeren, zo mogelijk te waarderen en in geld uit te drukken.

Daar waar schade kan worden ondervangen heeft dit de voorkeur. De schade bestaat dan uit de feitelijke kosten van de compenserende maatregel. De economische schade kan worden bepaald uit het verschil in inkomsten tussen de situatie zonder en met grondwateronttrekking.

De ecologische schade kan worden bepaald via de systematiek van het Programma Beheer (verschil in bijdrage of opgelegde strafkorting). Voor landschappelijke schade is de methode Raad een optie als het gaat om verloren gaan van solitaire bomen. Tenslotte kan in de belastingsfeer schade optreden (onttrekking aan Natuurschoonwet).

Door Alterra is een applicatie ontwikkeld om de beschikbare database aan groeigegevens van bomen te kunnen raadplegen. Op een interactieve wijze kan een groeigrafiek van een boomsoort onder bepaalde groeiomstandigheden gemaakt worden. Ook kan met een grote set aan in-voergegevens de database geraadpleegd worden. De eventuele economische schade door een vermindering in houtinkomsten kan met de database en deze applicatie op een snelle en uniforme wijze worden vastgesteld.

- Schade in de Belgisch-Nederlandse grensstreek

Op verzoek van de provincie is het initiatief genomen om de eertijds ingestelde Gemengde Benelux Schadecommissie Grondwateronttrekkingen weer nieuw leven in te blazen. Aanleiding daartoe zijn de ontvangen verzoeken om onderzoek naar schade als gevolg van de grondwateronttrekkingen te Luijksgestel en te Lommel, op Belgisch grondgebied. De invloedsgebieden van beide grondwateronttrekkingen overlappen elkaar voor een deel, ter plaatse van de grensstreek.

In de tachtiger jaren is de eerdergenoemde commissie in het leven geroepen, die mede tot taak had te adviseren over grensoverschrijdende schade. De voorzitter van de Technische Commissie Grondwaterbeheer, de voorganger van de CDG, was destijds lid van die commissie.

In het verslagjaar is contact gelegd met het Benelux-secretariaat en de Belgische gesprekspartners. Een eerste oriënterend overleg met de partners aan gene zijde van de grens in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Benelux heeft plaats gevonden. Centraal stond daarbij de vraag wat de taakhoud van deze commissie zou moeten zijn. Immers de oorspronkelijk ingestelde commissie had naast schadezaken ook tot taak te adviseren over grondwaterkwaliteitsproblemen en over vergunningsaanvragen. Op grond van de verwachting dat de actuele vragen in feite op de schadeproblematiek betrekking zullen hebben, is van Nederlandse zijde voorgesteld de leden van de te revitaliseren commissie te recruteren uit de CDG. Op basis daarvan is een voorstel aan de minister van V&W gezonden om tot benoeming over te gaan. Tevens zijn afspraken tussen beide secretariaten gemaakt over werkverdeling en samenwerking. Ook is geconstateerd dat uitwisseling van gegevens over onttrekkingen en gebiedskenmerken van belang is. Daarnaast is vastgesteld dat in dit stadium een nadere verkenning naar de juridische regimes aan beide zijden van de grens noodzakelijk is.

- Toepassen artikel 40 Gww

Bij het schadeobject Etten-Leur hebben de vijf betrokken industriële bedrijven te kennen gegeven zich niet te kunnen vinden in het door de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB)

uitgebrachte nader advies. Omdat de bedrijven betwijfelen of de door de commissie berekende schade daadwerkelijk is veroorzaakt door hun onttrekkingen, zijn ze van mening dat de eventueel veroorzaakte schade slechts op basis van artikel 40, van de Grondwaterwet (Gww)¹ afgewikkeld kan worden. De bedrijven hebben dan ook bij Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Brabant verzocht om toepassing te geven aan artikel 40 Gww voor vergoeding van droogteschade. GS hebben, ook na het indienen van een bezwaarschrift door de bedrijven, afwijzend beschikt. Zij zijn van mening dat de TCGB voor elk van de bedrijven een schadevergoedingsbedrag heeft kunnen berekenen, zodat er geen aanleiding meer kan zijn artikel 40 Gww toe te passen. De bedrijven zijn vervolgens in beroep gegaan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Op 6 februari 2002 heeft de Afdeling uitspraak gedaan. De uitspraak komt er op neer dat de Afdeling vindt, dat het oorspronkelijk verzoek van de bedrijven aan GS om artikel 40 Gww toe te passen geen aanvraag is in de zin van de Awb, omdat de bedrijven als houders van een vergunning tot wateronttrekking geen belanghebbenden zijn in de zin van artikel 40 Gww. Dientengevolge is de beslissing van GS op grond van artikel 40 Gww geen besluit in de zin van de Awb en hebben zij de bezwaren tegen die beslissing niet-ontvankelijk moeten verklaren. Een verzoek om artikel 40 Gww toe te passen kan alleen worden gedaan door belanghebbenden als bedoeld in dit artikel.

Grondwateroverlast in stedelijk gebied

In de laatste decennia wordt een toenemend aantal woningen en bedrijven in Nederland geconfronteerd met overlast als gevolg van een te hoge of een te lage grondwaterstand. Globale schattingen geven aan dat het hierbij gaat om enkele honderdduizenden woningen. Ook de CDG krijgt regelmatig verzoeken om onderzoek ter behandeling voorgelegd welke betrekking hebben op deze problematiek (o.a. Delft).

In veel gevallen bestaat er geen duidelijkheid over de bestuurlijke en juridische verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid ten aanzien van de schade als gevolg van de overlast. Het probleem is hierdoor complex en een concrete aanpak komt hierdoor niet of nauwelijks van de grond. In opdracht van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat en het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA) is door KPMG en Grontmij een onderzoek verricht om de problematiek (nogmaals) te verkennen, en om opties voor oplossingen aan te reiken die op een breed draagvlak kunnen rekenen. De resultaten van het onderzoek zijn neergelegd in het rapport: "Grondwateroverlast in het stedelijk gebied. Een bestuurlijk-juridische en technische analyse als basis voor een structurele aanpak van een al jaren spelend vraagstuk" d.d. februari 2001. Het rapport mondt uit in een groot aantal aanbevelingen zowel op het technische vlak als op het bestuurlijk-juridische vlak.

Door de Commissie Integraal Waterbeheer (CIW) is op advies van de voormalige Werkgroep CIW-IV Grondwater en Verdroging besloten om door een hiertoe in te stellen werkgroep de aanbevelingen van het rapport nader uit te werken. Vanwege de kennis en expertise op het gebied van schadeonderzoek en schaderegelingen op basis van de Grondwaterwet is het secretariaat van de CDG vertegenwoordigd in deze werkgroep.

Onderzoeksprogrammering

In de praktijk van schadeadviesing loopt de commissie van tijd tot tijd aan tegen vraagstukken die met de huidige expertise niet zijn te beantwoorden. Het secretariaat van de commissie heeft rechtstreekse ingangen tot de programmering van onderzoek, met name bij DLO-instituten en NITG-TNO. De huidige en te vernieuwen DLO-programma's Integraal waterbeheer (362) en Basis- en kerngegevens van de bovengrond (395) bieden een belangrijk kader.

Het thema Gd-actualisatie en ondersteunende methodiekontwikkeling is voor het werk van de commissie relevant. Datzelfde geldt voor de landelijke hydrologische analyse van het topsysteem (LHTS) en een nadere uitwerking en verdieping van onderdelen van de waternoodsystematiek,

¹ Artikel 40 Gww: "Indien een onroerende zaak is gelegen in een gebied waarin de grondwaterstand invloed ondergaat van meer dan één onttrekking en blijkt het onderzoek van de commissie van deskundigen niet of niet binnen redelijke termijn is vast te stellen door welke onttrekking de schade die die onroerende zaak ondervindt, wordt veroorzaakt, kennen GS de rechthebbende ten aanzien van die onroerende zaak op zijn verzoek een vergoeding van kosten van ondervanging der schade of schadevergoeding toe. De rechthebbende is in dat geval gehouden tot overdracht van de rechten welke hij tegenover derden mocht kunnen doen gelden."

zoals de interactie watersysteem en landbouw en het verbeteren van de Help-tabel. Tenslotte is van belang te vermelden dat ook omgekeerd de onderzoeksinstituten wel eens een beroep doen op de specifieke expertise van het secretariaat van de commissie. Een voorbeeld daarvan is het project aanpassing van de Help-tabel.

VERZOEKEN OM ONDERZOEK

Aan het begin van het verslagjaar had de commissie 31 verzoeken om onderzoek in behandeling, die betrekking hadden op 25 projecten. In het verslagjaar heeft de commissie 11 nieuwe verzoeken om onderzoek ontvangen. Deze verzoeken hebben betrekking op 7 projecten. Van de in behandeling zijnde verzoeken konden er in het verslagjaar 16 worden afgehandeld. Aan het eind van het verslagjaar had de commissie in totaal 26 verzoeken om onderzoek in behandeling, betrekking hebbend op 19 projecten.

In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de verzoeken om onderzoek die in 2001 bij de commissie in behandeling waren. Bijlage 2 geeft de ligging van de hierop betrekking hebbende projecten weer. In het navolgende wordt verslag gedaan van de behandeling van deze verzoeken om onderzoek. De verzoeken om onderzoek zijn hierbij ingedeeld per provincie. Van de provincies Groningen en Zeeland heeft de commissie in het verslagjaar geen verzoeken om onderzoek in behandeling gehad.

DRENTHÉ

BEILEN (03.002)

IWACO Adviesbureau voor water en milieu heeft in opdracht van Gedeputeerde Staten (GS) van Drenthe onderzoek verricht naar de landbouwschade te Beilen veroorzaakt door het pompstation Beilen van de N.V. Waterleidingmaatschappij "Drenthe" en de winning van de zuivelfabriek DOMO. In augustus 2000 ontving de commissie van GS van Drenthe een verzoek om de afhandeling van het schadeonderzoek naar de grondwaterwinningen te Beilen door IWACO over te nemen. De hydrologische basisgegevens, die door IWACO zijn gebruikt voor dit onderzoek, zijn ontoereikend als basis voor de berekening van de landbouwschade. Er is nader onderzoek nodig naar de huidige hydrologische en bodemkundige situatie. Daarom heeft de commissie voorgesteld om voor een deel van het invloedsgebied (proefgebied), namelijk het gebied ten oosten van Beilen (ca 400 ha) waar de grootste verlagingen voorkomen en de huidige schadeclaims liggen, een nader onderzoek uit laten voeren naar de huidige hydrologische en bodemkundige situatie. Aan de hand van dat onderzoek zal de commissie de opbrengstdepressies als gevolg van de beide winningen berekenen. De resultaten van dit proefgebied worden gebruikt voor de toetsing van het IWACO-onderzoek. Indien de resultaten voldoende overeenstemmen, kan het IWACO-onderzoek als basis dienen voor de berekening van de schade in het gehele invloedsgebied. Alterra heeft in het verslagjaar het bovengenoemde onderzoek uitgevoerd in het proefgebied.

EMMEN (7 t/m 9) (03.004)

In november 2000 en maart 2001 ontving de commissie 2 verzoeken om onderzoek van 3 landbouwers naar de schade als gevolg van de grondwateronttrekkingen Noordbargeresch en Valtherbosch door de N.V. Waterleidingmaatschappij "Drenthe" en de grondwateronttrekking door Emmtec Services bv te Emmen. In 1991, 1993 en 1998 werden soortgelijke verzoeken om onderzoek naar schade als gevolg van de betreffende grondwaterwinningen ingediend bij de voorganger van de CDG, de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB). Het door de TCGB uitgevoerde onderzoek heeft als basis gediend voor het uitbrengen van het advies aan partijen. In het advies komt de commissie tot de conclusie dat de 3 grondgebruikers nadeel ondervinden als gevolg van de betreffende grondwaterwinningen. Er zijn geen bedenkingen tegen het advies ingediend. De taak van de commissie, met betrekking tot deze verzoeken om onderzoek is hiermee beëindigd.

In oktober 2001 ontving de commissie een dergelijk verzoek om onderzoek van een landbouwer. Bij brief van 7 november 2001 bracht de commissie advies uit aan partijen. De grondgebruiker heeft bedenkingen tegen het advies ingebracht. Deze bedenkingen hebben betrekking op een aanpassing van het grondgebruik.

HOOGVEEEN (03.005)

In 1999 is door IWACO Adviesbureau voor water en milieu in opdracht van de N.V. Waterleidingmaatschappij "Drenthe" (WMD) een onderzoek verricht naar de landbouwschade als gevolg van de grondwateronttrekking door de WMD op een tweetal winlocaties (Hoogeveen en Holtien) te Hoogeveen. De WMD is voornemens op basis van dit onderzoek te komen tot een onderlinge regeling tot vergoeding van de schade. Bij de voorbereiding hiervan is bij de WMD evenwel het vermoeden ontstaan dat de administratieve verwerking erg kostbaar zal zijn ten opzichte van de (kleine) bedragen aan schadevergoeding die voor een groot deel van het gebied per grondgebruiker jaarlijks uitgekeerd zouden moeten worden. Bij brief van 18 mei 2000 heeft de WMD aan Gedeputeerde Staten (GS) van Drenthe verzocht de CDG advies te vragen inzake de wijze waarop de droogteschade tengevolge van de grondwaterwinningen te Hoogeveen en Holtien door IWACO is berekend. Naar aanleiding hiervan hebben GS in een schrijven van 2 augustus 2000 aan de commissie verzocht advies uit te brengen over de wijze van berekenen en afhandelen van de droogteschade.

De commissie heeft ter zake een notitie opgesteld waarin de door IWACO gevolgde werkwijze bij het vaststellen van de landbouwschade nader is beschouwd en waarin een voorstel is gedaan voor het berekenen en afhandelen van de droogteschade. De commissie heeft een aantal kanttekeningen geplaatst bij de gevolgde methodiek en heeft suggesties gedaan voor enkele aanpassingen. Ten aanzien van de (administratieve) problematiek rond het jaarlijks vergoeden van relatief geringe schadebedragen wijst de commissie op de mogelijkheid om in onderling overleg met partijen te komen tot afkoop van de jaarlijkse inkomensschade.

Op 28 mei 2001 heeft de commissie haar bevindingen ter kennis van de WMD gebracht. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om advies is hiermee beëindigd.

OVERIJSEL

MARKELO/GOOR (1 en 2) (04.014)

Van de Waterleiding Maatschappij Overijssel NV (WMO) en de voormalige Gewestelijke Raad voor Overijssel van het Landbouwschap heeft de commissie in augustus 1996 een verzoek om onderzoek ontvangen, betreffende een algehele herziening van de schaderegeling te Markelo (Herikerberg) en te Goor. Op 22 juni 2000 bracht de commissie advies uit aan partijen.

In april 2001 ontving de commissie via de GLTO van in totaal 48 landbouwers een opgave grondgebruik, welke opgevat dient te worden als een verzoek om onderzoek volgens artikel 37, van de Grondwaterwet. Het gaat om grondgebruikers in het door de commissie vastgestelde nieuwe deel van het schadegebied te Markelo en te Goor en heeft betrekking op de algehele herziening van de schaderegelingen. In overleg met de GLTO is hier voor een rechtstreekse toezending aan de CDG gekozen om de berekening van de schade voor deze tweede groep grondgebruikers snel te kunnen starten en de behandeling van de bedenkingen gelijk te

schakelen aan die van de eerste groep. Op 23 juli 2001 bracht de commissie advies uit aan deze tweede groep landbouwers.

Van de WMO zijn geen bedenkingen tegen de adviezen ontvangen. De GLTO heeft, mede ondertekend door een groot aantal landbouwers, algemene bedenkingen ingediend die steun vinden in de bij de bedenkingen gevoegde brief van DLV Adviesgroep NV. Tevens heeft de GLTO verzocht de bedenkingen in een zitting te mogen toelichten. Daarnaast zijn door een aantal landbouwers nog individuele bedenkingen ingediend. De zitting heeft plaatsgevonden op 14 september 2001. De algemene bedenkingen hebben onder andere betrekking op de bruikbaarheid van het geo-hydrologische model en het bodemkundig-waterhuishoudkundig onderzoek, en de toekenning van de hangwaterprofielen en de schijngrondwaterspiegels. Verder hebben enkele landbouwers bedenkingen ingediend met betrekking tot de gehanteerde grondgebruikgegevens en de vastgestelde onbeïnvloede hydrologische situatie. Op grond van enkele wijzigingen in de invoerdata van het grondgebruik en in de hydrologische invoergegevens heeft de commissie de schade opnieuw berekend. In de door de GLTO opgestelde bedenkingen ziet de commissie geen aanleiding haar advies verder aan te passen. De resultaten van de modelstudie en het bodemkundig-waterhuishoudkundig onderzoek bevatten een bepaalde mate van onnauwkeurigheid. Het

onderzoek wordt te omvangrijk en te kostbaar wanneer ieder perceel apart wordt onderzocht. De commissie acht het detailniveau voldoende basis bieden voor een schaderegeling. Ook bij het aanduiden van vlakken als hangwater en schijngrondwater is de commissie van mening dat zij de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen. Bij brief van 31 oktober 2001 heeft de commissie haar conclusies verwoord in een nader advies aan partijen. De taak van de commissie ten aanzien van deze twee verzoeken om onderzoek is hiermee beëindigd.

LOSSER (04.016)

Het onderzoek in verband met de herziening van de droogteschaderegeling inzake de grondwateronttrekking door de Waterleiding Maatschappij Overijssel NV (WMO) op haar winplaats te Losser is in het verslagjaar voortgezet. In opdracht van de Stichting Grondwateronttrekking Losser (SGL) die in deze de belangen van de landbouwers in het gebied behartigt, is door het Praktijkonderzoek Veehouderij (PV) te Lelystad een berekening uitgevoerd van de economische schade voor enkele representatieve bedrijven in het waterwingebied Losser. Naast een berekening van de schade op basis van aankoop van vervangend veevoer is ook een globale berekening uitgevoerd van de effecten van de winning indien de opbrengstderving wordt gecompenseerd door aankoop van grond of door verkleining van de veestapel. De uitkomsten van het onderzoek van het PV zijn betrokken in het onderzoek van de commissie.

Over de uitvoering en de voortgang van het onderzoek heeft regelmatig overleg plaatsgevonden met de SGL, de WMO en de provincie Overijssel. In dit overleg is door de SGL de door de commissie gehanteerde benadering voor het vergoeden van schade op graslandbedrijven ter discussie gesteld. De commissie heeft naar aanleiding hiervan een algemene notitie opgesteld over de grondslag voor het vaststellen van de vergoeding van verdrogingschade op veehouderijbedrijven. Zij komt hierin tot de conclusie dat naar de huidige inzichten de benadering gebaseerd op de kosten van aankoop van vervangende voederwaarde de meest geëigende methode is voor het op geld waarderen van de schade als gevolg van grondwateronttrekking. In november van het verslagjaar heeft de commissie het concept van het door haar opgestelde rapport met betrekking tot de herziening van de schaderegeling voorgelegd aan de WMO en de SGL. Op 6 december is dit concept met partijen besproken. De WMO en de SGL hebben hun reacties met betrekking tot het concept-rapport op schrift gesteld en ter kennis van de commissie gebracht.

WIERDEN (HOGE HEXEL) (04.017)

Op 22 augustus 2001 heeft de commissie advies aan partijen uitgebracht. De door de Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapschade gepresenteerde werkwijze heeft als basis gediend voor het opgestelde advies. Geconcludeerd is dat het doodgaan van 6 oude solitaire bomen in het relatief laaggelegen deel achter het landhuis verband houdt met de grondwateronttrekking van de Waterleiding Maatschappij Overijssel NV (WMO) te Hoge Hexel. Voor deze 6 oude solitaire bomen is de schade berekend voor het opruimen en nieuw aanplanten. Door het nieuw aanplanten met bomen van een kleiner formaat wordt geen herstel van de oude situatie verkregen. Er is dus nog sprake van een vermindering van de natuur- en landschappelijke waarde. Voor het bepalen van de waardevermindering is de Methode Raad toegepast, zoals deze wordt gehanteerd door de Nederlandse Vereniging van Beëdigde Taxateurs van Bomen. Omdat het niet is uit te sluiten dat in de toekomst opnieuw schade aan deze bomen kan optreden, heeft de commissie, vanuit een oogpunt van natuur- en landschapsbehoud, een ondervangende maatregel voorgesteld. De ondervangende maatregel omvat het aanbrengen van een pomp met slangensysteem, waarmee deze bomen in droge perioden van water kunnen worden voorzien. Voorgesteld is dat de WMO in een dergelijke voorziening participeert door een éénmalig afkoopbedrag. Door belanghebbende zijn bedenkingen ingediend. De bedenkingen richten zich op de mogelijke schade in de toekomst. Ondanks zijn herhaalde malen uitgesproken voorkeur voor ondervanging kiest belanghebbende voor vergoeding van toekomstige schade. Voorts stelt hij voor de grondwaterstand ter plaatse te monitoren.

Op 6 november 2001 heeft de commissie een nader advies uitgebracht. De commissie heeft partijen bericht dat, mede uit een oogpunt van behoud van natuur- en landschappelijke waarden, het treffen van een ondervangende maatregel (pomp en slangensysteem) een adequate vergoe-

ding van de schade is. Deze keuze wordt ook gemaakt op economische gronden omdat de door belanghebbende voorgestane oplossing voor het regelen van de toekomstige schade qua kosten voor de WMO onvoorspelbaar is en kan uitstijgen boven de afkoopsom voor deze schade. Het treffen van deze ruim afdoende, praktisch hanteerbare ondervangende maatregel maakt naar de mening van de commissie het plaatsen van peilbuizen voor het bepalen van mogelijke schade in de toekomst niet relevant.

Met het uitbrengen van het nader advies is de taak van de commissie ten aanzien van het verzoek om onderzoek beëindigd.

WEERSELO (LEMSELO) (04.020)

In oktober van het verslagjaar ontving de commissie van Gedeputeerde Staten van Overijssel een verzoek om onderzoek met betrekking tot een nieuwe schaderegeling voor het gebied rond het pompstation Weerselo (Lemselo) van de Waterleiding Maatschappij Overijssel NV (WMO). Het verzoek is – mede namens de belanghebbende agrariërs in het gebied - ingediend door de werkgroep water van de Gewestelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (GLTO) Weerselo.

De commissie heeft zich op de problematiek georiënteerd. Het verzoek betreft in feite een herziening van de bestaande schaderegeling die per 1 januari 2001 door de WMO is opgezegd, omdat een aantal uitgangspunten die aan deze regeling ten grondslag ligt naar haar mening niet meer met de werkelijke situatie overeenstemmen.

GELDERLAND

VELDDRIEL (ROSSUM) (1 en 2) (05.002)

Nog in het voorgaande verslagjaar zijn door de eigenaren van de panden gelegen aan de Middelweg en aan de Achterdijk te Rossum (gemeente Maasdriel) bedenkingen ingebracht tegen de adviezen van de commissie inzake de schade aan de woningen en bedrijfsgebouwen als gevolg van de grondwateronttrekking door het Waterbedrijf Gelderland (WG) op haar winplaats te Velddriel. Door het WG zijn geen bedenkingen ingebracht.

De bedenkingen ten aanzien van de opstallen aan de Middelweg hebben zowel betrekking op technische aspecten van het onderzoek van de commissie als op procedurele aspecten ten aanzien van de eerdere behandeling van de schadezaak door het WG. Daarnaast wordt gewezen op het niet naleven van de aan de vergunning verbonden voorschriften en verplichtingen door het WG.

Op 29 maart is een hoorzitting gehouden waarin de bedenkingen mondeling zijn toegelicht. Op 28 mei heeft de commissie partijen bericht dat zij in de ingebrachte bedenkingen en in de toelichting hierop tijdens de hoorzitting geen aanleiding heeft gevonden haar eerder uitgebrachte advies te wijzigen. De taak van de commissie ten aanzien van dit verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

De ingebrachte bedenkingen met betrekking tot de opstallen aan de Achterdijk hebben betrekking op de grootte van het aan de grondwateronttrekking toegerekende aandeel in de schade, het niet correct naleven van de vergunningsvoorschriften door het WG, eventuele nieuwe schade die ontstaat na uitvoering van de herstelwerkzaamheden en de schade in de bedrijfsvoering als gevolg van het uitvoeren van de herstelwerkzaamheden. Op 22 mei zijn de bedenkingen mondeling toegelicht in een hiertoe belegde hoorzitting. Naast eerder vermelde bedenkingen zijn ter zitting de kosten voor bijstand van de geraadpleegde en eventueel nog te raadplegen deskundigen ter sprake gebracht.

De commissie heeft in de bedenkingen aanleiding gevonden haar eerdere advies aan te vullen. Dit betreft met name de schade in de bedrijfsvoering tijdens de uitvoering van de herstelwerkzaamheden. De commissie is van mening dat deze schade eveneens voor 50% voor vergoeding door het WG vergoed dient te worden. Aangezien de ingebrachte bedenkingen hebben geleid tot een aanvulling op het eerdere advies, komen de kosten voor juridische bijstand voorzover deze betrekking hebben op de procedurele behandeling van het verzoek om onderzoek na het uitbrengen van het advies door de commissie, eveneens voor vergoeding in aanmerking.

De overige bedenkingen hebben de commissie geen aanleiding gegeven haar eerdere advies te

wijzigen. Op 31 juli 2001 is een nader advies aan partijen uitgebracht. Ook ten aanzien van dit verzoek om onderzoek is de taak van de commissie beëindigd.

DIVERSE VERZOEKEN BOSSCHADE

In het verslagjaar heeft de commissie vorderingen gemaakt met de behandeling van de 12 verzoeken om onderzoek naar schade aan bossen. Deze verzoeken zijn door de Bosgroep Gelderland bij Gedeputeerde Staten (GS) van Gelderland ingediend. De behandeling van de ingediende verzoeken vindt clustergewijs plaats. De cluster Gorssel (3x) en Harfsen wordt het eerst aangepakt. Na evaluatie van diverse aspecten van de werkwijze van dit clusteronderzoek in relatie tot de omvang van de schade wordt de onderzoeksmethodiek nader bekeken en desgewenst aangepast.

GORSSSEL (JOPPE) (1 t/m 3) (05.003)

De verzoeken om onderzoek hebben betrekking op het landgoed Herwalt, het landgoed Joppe en het landgoed Aan de Marsweg, alle 3 gelegen in de gemeente Gorssel. In november 2000 is aan Alterra opdracht gegeven tot een inventariserend onderzoek naar groeiomstandigheden van de bosopstanden. Deze gegevens zijn van belang voor de beoordeling of er sprake is van een vermindering van de houtproductie en/of van een vermindering van de ecologische en/of landschappelijke waarde door de grondwateronttrekking van Waterbedrijf Gelderland op de winplaats te Joppe, gemeente Gorssel.

Het onderzoek is in juni 2001 door Alterra opgeleverd. Op grond van de resultaten van dit onderzoek heeft het secretariaat berekeningen uitgevoerd naar de vermindering van de houtbijgroei. Deze berekeningen vinden plaats met behulp van groeitabellen van diverse boomsoorten.

GORSSSEL (HARFSEN) (05.004)

Het verzoek om onderzoek heeft betrekking op het landgoed Toevluchtsbos, in de gemeente Gorssel. Voor de behandeling van het verzoek is geen onderzoek door derden nodig.

VORDEN (1 en 2) (05.005)

APELDOORN/EERBEEK (05.006)

APELDOORN (AMERSFOORTSEWEG) (05.007)

APELDOORN (SCHALTERBERG) (05.008)

OLDEBROEK (WEZEP)/EPE (05.009)

RHEDEN/ROZENDAAL (05.010)

Nadat genoemde evaluatie heeft plaatsgevonden wordt de behandeling van deze verzoeken in een volgende clustering van objecten ter hand genomen.

HENGELO (HET KLOOSTER) (05.011)

Dit in eerste instantie informeel ingediende verzoek is op 25 januari 2001 formeel ontvangen. Het verzoek heeft betrekking op het landgoed 't Zand, gelegen in de gemeente Hengelo/Zelhem. Nadat genoemde evaluatie heeft plaatsgevonden wordt de behandeling van dit verzoek in een volgende clustering van objecten ter hand genomen.

ZEVENAAR (BETUWELIJN) (1 t/m 4) (05.012)

In de maanden juli, augustus en oktober van het verslagjaar ontving de commissie van Gedeputeerde Staten (GS) van Gelderland ter behandeling een 17-tal verzoeken om onderzoek van eigenaren/bewoners van woningen te Zevenaar in verband met vermeende schade aan hun woningen. De schade wordt door de eigenaren/bewoners toegeschreven aan de bouwwerkzaamheden die door, dan wel in opdracht van, NS Railinfrabeheer zijn uitgevoerd ten behoeve van de aanleg van de Betuweroute.

Naast deze 17 meldingen van concrete schade is door of namens circa 80 eigenaren/bewoners NS Railinfrabeheer en/of de Projectorganisatie Betuweroute aansprakelijk gesteld voor eventuele schade als gevolg van de werkzaamheden aan de Betuweroute. Deze aansprakelijkheidsstellingen zijn door GS ter kennisneming aan de commissie gezonden.

De commissie heeft een plan van aanpak en een kostenbegroting opgesteld en aan GS gezonden.

In november van het verslagjaar is in opdracht van de commissie door MOS Grondmechanica een grondmechanisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn medio december beschikbaar gekomen.

UTRECHT

HOUTEN (06.002)

Ten aanzien van het verzoek om onderzoek van de eigenaar van een woning aan de Prins Willem Alexanderweg te Houten heeft de commissie op 10 oktober 2001 advies uitgebracht. De schade, bestaande uit klemmende ramen en deuren, scheuren in de vloer en in een muur en verzakking van de stoep, zou een gevolg zijn van de door of in opdracht van NS Railinfrabeheer uitgevoerde bouwwerkzaamheden in verband met de aanleg van een fietstunnel onder de spoorbaan bij de Vlierweg in Houten.

Het advies beperkt zich tot de eventuele schade als gevolg van de grondwateronttrekking ten behoeve van de aanleg van de Vliertunnel. De vraag of en in welke mate de schade eventueel een gevolg is van andere werkzaamheden en activiteiten met betrekking tot de aanleg van de Vliertunnel of anderszins, staat niet ter beoordeling van de commissie.

In het advies komt de commissie tot de conclusie dat de grondwateronttrekking ten behoeve van de aanleg van de Vliertunnel te Houten geen of slechts een te verwaarlozen invloed heeft gehad op de vermelde schade aan de woning. Binnen het kader van de Grondwaterwet is er naar de mening van de commissie voor de eigenaar derhalve geen grond voor het instellen van een vordering op NS Railinfrabeheer tot vergoeding van de schade.

Tegen het advies zijn geen bedenkingen ingediend. Bij brief van 12 november 2001 heeft de commissie aan partijen bericht dat haar taak met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

NOORD-HOLLAND

BEVERWIJK (WIJKERTUNNEL) (07.002)

Van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (GS) ontving de commissie ter behandeling een verzoek om onderzoek in verband met vermeende schade als gevolg van de grondwateronttrekking die in 1993-1994 is uitgevoerd door Rijkswaterstaat directie Noord-Holland, ten behoeve van de aanleg van de Wijkertunnel te Beverwijk. Als gevolg van deze onttrekking zou schade zijn opgetreden door verzakking van opstallen en erfverharding en door een verminderde gewasopbrengst als gevolg van verdroging. Door Rijkswaterstaat is een vergoeding voor de gewasschade uitgekeerd en een voorschotdeclaratie in verband met de gebouwschade. In 1997 heeft Rijkswaterstaat aan de eigenaar bericht deze voorschotdeclaratie als definitieve afdoening van de schade te beschouwen. Belanghebbende is evenwel van mening dat zowel de gewasschade als de gebouwschade aanzienlijk hoger is dan de uitgekeerde schadevergoeding.

Ten behoeve van de behandeling van het verzoek is een plan van aanpak en een kostenbegroting opgesteld en aan GS verzonden. Na een eerste verkenning van de problematiek en inventarisatie van de beschikbare gegevens heeft de commissie in november aan Wareco Amsterdam BV opdracht verleend voor het verrichten van onderzoek ten aanzien van de gebouwschade, een zogeheten "second opinion".

ZUID-HOLLAND

DELFT (DSM-GIST) (1 en 2) (08.006)

Met betrekking tot de verzoeken om onderzoek naar het optreden van wateroverlast als gevolg van bodemdaling die (mede) wordt toegeschreven aan de grondwateronttrekking door DSM-Gist te Delft, heeft de commissie op 27 februari 2001 een nader advies uitgebracht.

De door partijen ingebrachte bedenkingen tegen het oorspronkelijke advies zijn door de commissie beschouwd.

Gelet op de standpunten van beide partijen met betrekking tot de omvang van de bijdrage van DSM-Gist aan de totale zakking heeft de commissie bij nader inzien het wenselijk gevonden een zettingsberekening door het Adviesbureau voor Bouwtechniek (ABT) uit te doen voeren. De uitkomst van de berekening van ABT (12 à 15 cm) valt binnen de door de commissie bepaalde bandbreedte van 5-15 cm zakking door DSM-Gist. De uitkomst kan dan ook gezien worden als een onderbouwing van deze bandbreedte. Voor een feitelijke verkleining van de bandbreedte is naar de mening van de commissie uitgebreid en kostbaar onderzoek nodig, waarbij op voorhand niet vaststaat dat de uitkomst ook daadwerkelijk tot een verkleining van de bandbreedte zal leiden. Gelet hierop kan de commissie een dergelijk uitgebreid en kostbaar onderzoek niet initiëren.

Op grond van de ingebrachte bedenkingen en feiten en het nader onderzoek komt de commissie in haar nader advies tot de volgende conclusies:

- a. De vergunninghouder DSM-Gist dient de schade veroorzaakt door haar grondwateronttrekking te ondervangen dan wel, als dit niet mogelijk is, te vergoeden. Deze verplichting strekt tot het vergoeden van de schade die aan het bedrijf is toe te rekenen;
- b. De commissie is van mening dat de aan DSM-Gist toe te rekenen schade bestaat uit een evenredige bijdrage in de kosten van te nemen maatregelen ter oplossing van de vochtproblematiek;
- c. Het aandeel in de opgetreden maaiveldzakking is naar de mening van de commissie maatstaf voor een evenredige bijdrage van DSM-Gist in de kosten van de alsnog door de gemeente te nemen maatregelen ter oplossing van de vochtproblematiek en ter voorkoming van verdere (toekomstige) schade. Het aandeel van DSM-Gist hierin betreft 10% tot 40%;
- d. Het manifest worden van de vochtproblematiek had direct aanleiding moeten geven tot het treffen van maatregelen ter voorkoming c.q. ter opheffing van de vochtproblematiek. Naar de mening van de commissie ligt het voor de hand dat de gemeente hiertoe het initiatief neemt;
- e. Het kan DSM-Gist niet worden aangerekend dat sinds het manifest worden van de vochtproblematiek er nog geen, ook vanuit de verantwoordelijkheid van DSM-Gist gezien, noodzakelijk te achten maatregelen zijn getroffen (met name in de periode 1992/1993 tot heden) en dat door dit verzuim schade aan de panden is ontstaan. Met andere woorden: DSM-Gist is niet aansprakelijk voor deze schade;
- f. Omdat nog geen maatregelen zijn genomen, zou, naar de mening van de commissie, de gemeente op grond van dit verzuim zich verantwoordelijk mogen voelen voor het ongedaan maken en het herstel van de schade aan de panden. Tot een bijdrage in de kosten van herstel van deze schade is de gemeente wettelijk niet verplicht.

De taak van de commissie met betrekking tot de ingediende verzoeken om onderzoek is hiermee beëindigd.

NOORD-BRABANT

LITH (10.010)

Naar aanleiding van het advies van de commissie inzake de vermeende schade als gevolg van de grondwaterwinning te Lith door de NV Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant aan een woning te Lith, zijn namens de eigenaresse van de woning door DAS Rechtsbijstand bedenkingen tegen het advies van de commissie ingebracht. Hierbij is tevens te kennen gegeven dat zij haar bedenkingen mondeling wenst toe te lichten. In verband met een uit te voeren onderzoek ter onderbouwing van de bedenkingen is de procedure ter behandeling van de bedenkingen op verzoek van belanghebbende opgeschort. Op 23 maart 2001 heeft Das Rechtsbijstand namens cliënt bericht de procedure bij de commissie stop te zetten. De taak van de commissie met betrekking tot het verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

BERGEN OP ZOOM (10.015)

In 1997 ontving de commissie een verzoek om onderzoek van 38 landbouwers naar gewas- en veedrenkschade als gevolg van de grondwaterwinningen Bergen op Zoom en Wouw/Altena door de NV Waterleidingmaatschappij Noord-West-Brabant (WNWB), de grondwaterwinningen Halsteren en Huijbergen door de N.V. Delta Nutsbedrijven (DN) en de industriële grondwaterwinning door Nedalco. Het betreft een verzoek om onderzoek door een tweede groep landbouwers. In 1997 is reeds door de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) onderzoek verricht naar de schade als gevolg van betreffende onttrekkingen voor een eerste groep landbouwers. Op verzoek is het opgegeven grondgebruik eerst gecontroleerd door WNWB. Op basis van de resultaten van het onderzoek komt de commissie tot de conclusie dat door 30 van de 38 grondgebruikers schade is en wordt geleden met betrekking tot gewasopbrengst (en veedrenking). Bij brief van 4 januari 2001 heeft de commissie deze conclusie in een advies aan partijen uitgebracht. Door Nedalco en door 9 landbouwers zijn bedenkingen tegen het advies ingebracht. Tevens is verzocht de bedenkingen in een zitting te mogen toelichten. De zitting heeft plaatsgevonden op 21 maart 2001.

De bedenkingen van Nedalco hebben onder andere betrekking op het vastgestelde verlagingsspatroon en de verdeling van de schade en de bedenkingen van de landbouwers betreffen onder andere de hoogte van het normbedrag voor extra kosten voor beregening op tuinbouwbedrijven en wijzigingen in het grondgebruik.

De commissie vindt, dat voor een nader onderzoek naar het verlagingsspatroon en de verdeling van de schade onvoldoende basis aanwezig is. Gelet op de complexe en heterogene geohydrologische bodemopbouw in het gebied en de veelheid van invloeden op de grondwaterstand, zijn eventuele nieuwe inzichten in de verlagingen, in relatie tot de omvang van de berekende schade, slechts te verkrijgen tegen onevenredig hoge onderzoekskosten. Ook ziet de commissie geen aanleiding het normbedrag voor tuinbouw opnieuw te onderzoeken, omdat dit in 1998 kritisch is onderzocht naar aanleiding van bedenkingen door de eerste groep belanghebbenden, en dat thans geen nieuwe feiten worden aangedragen. Naar aanleiding van bedenkingen met betrekking tot correcties van het grondgebruik en enkele niet gekarteerde percelen, heeft de commissie voor enkele landbouwers de schade opnieuw berekend. Bij brief van 19 juni 2001 is aan hen een nader advies uitgebracht. Ten aanzien van de overige bedenkingen handhaaft de commissie haar advies. De taak van de commissie ten aanzien van dit verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

LUIJKSGESTEL (10.016)

In april en juli 1997 ontving de commissie verzoeken om onderzoek van 47 landbouwers naar de gewas- en veedrenkschade als gevolg de grondwateronttrekking op de winplaats Luijksgestel van de NV Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB) en de onttrekking te Lommel (B) door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW).

De schade op Nederlands grondgebied als gevolg van de onttrekking te Lommel (B) door de VMW dient vastgesteld te worden door een hiertoe in te stellen permanente Gemengde Schadecommissie. Op initiatief van de commissie wordt bewerkstelligd dat een dergelijke commissie (opnieuw) wordt ingesteld (zie ook hoofdstuk Relevante Ontwikkelingen). In eerste instantie heeft het onderzoek door de commissie alleen betrekking op het vaststellen van de schade op Nederlands grondgebied als gevolg van de onttrekking te Luijksgestel door de WOB.

De commissie heeft aan de hand van de resultaten van het verlagingsonderzoek door Tauw Milieu BV en de bodemkundig-hydrologisch onderzoeken door Alterra de opbrengstveranderingen als gevolg van genoemde winningen vastgesteld. In 1999 heeft de CDG alle landbouwers verzocht het grondgebruik op te geven. Destijds is van 26 landbouwers het grondgebruik ontvangen. Van 21 landbouwers heeft de commissie het grondgebruik nog niet ontvangen. Hen is in oktober 2001 verzocht het grondgebruik alsnog aan de commissie toe te sturen, zodat de commissie de schade per bedrijf kan gaan berekenen.

ETTEN-LEUR (INDUSTRIE) (10.021)

Naar aanleiding van een nagekomen verzoek om onderzoek bracht de commissie op 14 september 1999 advies uit aan partijen inzake de schade aan het gewas als gevolg van de grond-

wateronttrekkingen van 5 industriële bedrijven te Etten-Leur. De 5 industriële bedrijven hebben tegen het advies bedenkingen ingediend en verzocht om een zitting met een ruime termijn voor de bepaling van een zittingsdatum. Ten tijde van het uitbrengen van dit advies heeft de voorganger van de CDG, de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB), een nader advies uitgebracht aan een grote groep land- en tuinbouwers en de 5 industriële bedrijven. De 5 industriële bedrijven hebben te kennen gegeven het nader advies niet te kunnen accepteren. Daarna is overleg op gang gekomen tussen de 5 industriële bedrijven en vertegenwoordigers van de land- en tuinbouwers.

Gelet op de inmiddels verstreken termijn, heeft de commissie op 14 september 2001 een hoorzitting gehouden. De commissie is van mening dat ruimschoots is voldaan aan het verzoek van de 5 industriële bedrijven om een ruime termijn in acht te nemen voor behandeling van de bedenkingen. Voorts is de commissie van mening dat niet bij voortduring gewacht kan worden op de uitkomsten van gaande overleg dan wel op in gang gezette onderzoeken en/of procedures. De behandeling van het nagekomen verzoek om onderzoek is daarom vervolgd. De door de 5 industriële bedrijven ingebrachte bedenkingen zijn gelijklopend aan die door de Technische Commissie Grondwaterbeheer (TCGB) in 1999 uitgebreid zijn behandeld. Ter zitting zijn hieraan geen nieuwe bedenkingen toegevoegd. De commissie heeft de 5 industriële bedrijven daarom verwezen naar de behandeling van de bedenkingen in 1999 door de TCGB. De commissie heeft zich geconformeerd aan de zienswijze van de TCGB. In de bedenkingen heeft de commissie geen aanleiding gezien het advies aan te passen. De taak van de commissie met betrekking tot het verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

Omdat de industriële bedrijven betwijfelen of de door de commissie berekende schade daadwerkelijk is veroorzaakt door hun onttrekkingen, zijn ze van mening dat de eventueel veroorzaakte schade slechts op basis van artikel 40 Gww² afgewikkeld kan worden. De industriële bedrijven hebben dan ook Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (GS) verzocht om toepassing te geven aan artikel 40 Gww voor vergoeding van droogteschade. GS hebben, ook na het indienen van een bezwaarschrift door de bedrijven, het verzoek afgewezen. Tegen het besluit van GS d.d. 23 januari 2001 hebben de bedrijven beroep ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Op 6 februari 2002 heeft de Raad van State uitspraak gedaan. De Raad van State is van oordeel dat het verzoek om artikel 40 Gww toe te passen geen aanvraag in de zin van de Awb is omdat de bedrijven als houders van een vergunning tot wateronttrekking geen belanghebbenden zijn in de zin van artikel 40 Gww. Een verzoek om artikel 40 Gww toe te passen kan alleen worden gedaan door belanghebbenden als bedoeld in dit artikel (zie ook hoofdstuk Relevante Ontwikkelingen).

BEST (10.022)

Op 29 maart 2001 heeft de commissie advies uitgebracht in verband met schade veroorzaakt door de bronbemaling door NS Railinfrabeheer. De schade heeft betrekking op extra kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van een grond- en grondwatersanering ter plaatse van een auto- en takelbedrijf. Als gevolg van de bronbemaling zou de verontreiniging zich verder verspreid hebben waardoor een omvangrijkere en langduriger sanering noodzakelijk is. In het advies concludeert de commissie dat het zeer aannemelijk is dat er uit de bronbemaling ter plaatse van de verdiepte spoortunnel extra kosten voortvloeien voor het saneren van het grondwater. De commissie stelt voor de extra kosten af te kopen met een éénmalig bedrag. Partijen hebben zich kunnen vinden in het advies. De taak van de commissie met betrekking tot het verzoek om onderzoek is hiermee beëindigd.

OOSTERHOUT (1 en 2) (10.023)

In april en november 1999 ontving de commissie via Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant twee verzoeken om onderzoek van in totaal 65 landbouwers naar schade als gevolg van grond-

² Artikel 40 Gww: "Indien een onroerende zaak is gelegen in een gebied waarin de grondwaterstand invloed ondergaat van meer dan één onttrekking en blijkens het onderzoek van de commissie van deskundigen niet of niet binnen redelijke termijn is vast te stellen door welke onttrekking de schade die die onroerende zaak ondervindt, wordt veroorzaakt, kennen GS de rechthebbende ten aanzien van die onroerende zaak op zijn verzoek een vergoeding van kosten van ondervanging der schade of schadevergoeding toe. De rechthebbende is in dat geval gehouden tot overdracht van de rechten welke hij tegenover derden mocht kunnen doen gelden."

wateronttrekkingen in Oosterhout en omgeving.

Op 3 januari 2001 is opdracht verleend aan Alterra voor een bodemkundig-hydrologisch onderzoek in raaien. Het primaire doel van dit onderzoek is het verkrijgen van hydrologische informatie om het schadegebied nader te kunnen bepalen. In juli heeft Alterra het onderzoek opgeleverd. Door het secretariaat is een analyse uitgevoerd met de hieruit verkregen gegevens, waarbij ook gebruik is gemaakt van de gegevens uit eerder uitgevoerde onderzoeken. Het gebied met verlagen van de grondwaterstand door de grondwateronttrekkingen te Oosterhout en Dorst is vastgesteld en dient als basis voor een gebiedsdekkend bodemkundig-hydrologisch onderzoek. Het vastgestelde gezamenlijke invloedsgebied is vrij omvangrijk. Gelet op tijd en geld is aan het eind van het verslagjaar een viertal opties met Alterra besproken om het invloedsgebied bodemkundig-hydrologisch in kaart te brengen. Naast de klassieke karteringsmethode betreffen deze opties de nieuw ontwikkelde methodiek, waarbij de beschikbare grondwaterstanden ruimtelijk worden vertaald met behulp van statistische methoden en hoogtegegevens.

BUDEL (1 en 2) (10.026)

In februari 2000 ontving de commissie van Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Brabant een verzoek om onderzoek van 86 grondgebruikers in de omgeving van Budel. Het betreft een verzoek om onderzoek naar gewas- en veedrenkschade. Vermeende oorzaken zijn de onttrekking van Budelco BV, de onttrekking op het pompstation Budel van de NV Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant en enkele industriële onttrekkingen in Maarheeze, Budel en Weert.

In september 2001 heeft de commissie een tweede verzoek om onderzoek ontvangen. Dit betreft twee landbouwers, die met name schade claimen als gevolg van de onttrekking door Winters Frisdrankenindustrie BV te Maarheeze. De commissie heeft een start gemaakt met een hydrologische verkenning van het onderzoeksgebied.

LIMBURG

HORST (11.003)

Bij brief van 23 augustus 2001 bracht de commissie een interim-advies uit met betrekking tot het verzoek om onderzoek van de eigenaar van een bosperceel te Horst, in verband met vermeende droogteschade. De schade wordt toegeschreven aan uitgevoerde ontwateringswerken en onttrekkingen ten behoeve van beregening op belendende percelen. In het verzoek worden echter geen concrete onttrekkers genoemd.

Op grond van het verrichte onderzoek komt de commissie tot de conclusie dat de grondwaterstand in het onderzoeksgebied als gevolg van de uitgevoerde waterbeheersingswerken aan het eind van de jaren '60, beginjaren '70 een structurele verlaging van 30 à 40 cm heeft ondergaan. Verwacht mag worden dat ten tijde van de aanplant van het bosperceel aan het eind van de zestiger jaren rekening is gehouden met deze (voorgenomen) veranderingen in de waterhuishoudkundige situatie.

De eventuele verlaging van de grondwaterstand ter plaatse van het bosperceel als gevolg van grondwateronttrekking(en) ten behoeve van beregening op de belendende percelen kan door het ontbreken van gegevens over de aard, omvang en locatie van de onttrekking(en) niet worden gekwantificeerd. Een eventuele verlaging van de grondwaterstand leidt tot een vermindering van de vochtleverantie op het middelhoge en het lage deel van het bosperceel; een nadelige invloed van de onttrekkingen voor beregening op de bosaanplant is dientengevolge niet uit te sluiten. Een definitief oordeel hierover is pas mogelijk nadat de commissie inzicht heeft in de aard, omvang en locatie van de onttrekkingen voor beregening in de omgeving van het betreffende bosperceel. Het uitgebrachte advies heeft hierdoor de status gekregen van een interim-advies. Na het uitbrengen van het interim-advies zijn van de provincie Limburg gegevens ontvangen met betrekking tot de locatie van de onttrekkingen voor beregening in de omgeving van het bosperceel. De commissie heeft nadere gegevens over deze onttrekkingen opgevraagd.

BIJLAGE 1: OVERZICHT VAN DE VERZOEKEN OM ONDERZOEK IN 2001

Projectnaam	project-code	nummer verzoek	aantal belanghebbenden	soort schade*)	datum toezending	datum advies	datum hoorzitting	datum eindbericht	opm. **)
Drenthe									
Beilen	03.002	01	?	L	03-08-00				
Emmen	03.004	07	1	L	08-11-00	16-01-01	-	19-02-01	
		08	2	L	27-03-01	20-06-01	-	26-07-01	
		09	1	L	04-10-01	07-11-01	-		
Hoogeveen	03.005	01	n.v.t.	L	03-08-00	28-05-01	-	28-05-01	
Overijssel									
Markelo/Goor	04.014	01	ca. 120	L	12-08-96	22-06-00	14-09-01	31-10-01	
		02	48	L	01-04-01	23-07-01	14-09-01	31-10-01	
Losser	04.016	01	ca. 80	L	18-08-99				
Wierden (Hoge Hexel)	04.017	01	1	N	03-06-98	22-08-01	-	06-11-01	
Weerselo (Lemselo)	04.020	01	ca. 50	L	12-10-01				
Gelderland									
Velddriel (Rossum)	05.002	01	1	G	26-01-99	03-11-00	29-03-01	28-05-01	
		02	1	G	06-04-99	03-11-00	22-05-01	31-07-01	
Gorssel (Joppe)	05.003	01	1	B	16-08-99				
		02	1	B	16-08-99				
		03	1	B	16-08-99				
Gorssel (Harfsen)	05.004	01	1	B	16-08-99				
Vorden	05.005	01	1	B	16-08-99				
		02	1	B	16-08-99				
Apeldoorn / Eerbeek	05.006	01	1	B	16-08-99				
Apeldoorn	05.007	01	1	B	16-08-99				
(Amersfoortseweg)	05.008	01	1	B	16-08-99				
Apeldoorn (Schalterberg)	05.009	01	1	B	16-08-99				
Oldebroek (Wezep)/Epe	05.010	01	1	B	16-08-99				
Rheden/Rozendaal	05.011	01	1	B	25-01-01				
Hengelo (het Klooster)	05.012	01	7	G	17-07-01				
Zevenaar (Betuwelijjn)		02	5	G	27-08-01				
		03	2	G	01-10-01				
		04	3	G	02-10-01				
Utrecht									
Houten	06.002	01	1	G	22-11-00	10-10-01	-	12-11-01	
Noord-Holland									
Beverwijk (Wijkertunnel)	07.002	01	1	G+L	17-01-01				
Zuid-Holland									
Delft (DSM-Gist)	08.006	01	11	W	09-02-99	08-08-00	02-11-00	27-02-01	
		02	1	W	19-04-99	08-08-00	02-11-00	27-02-01	
Noord-Brabant									
Lith	10.010	05	1	G	03-03-99	08-08-00	-	28-03-01	
Bergen op Zoom	10.015	01	38	L	23-04-97	04-01-01	21-03-01	19-06-01	
Luijksgestel	10.016	01	47	L	23-12-97				
Etten-Leur (industrie)	10.021	01	1	L	16-11-98	14-09-99	14-09-01	17-10-01	
Best	10.022	02	1	S	04-07-00	29-03-01	-	07-06-01	
Oosterhout	10.023	01	64	L	07-04-99				
		02	1	L	18-11-99				
Budel	10.026	01	86	L	28-02-00				
		02	2	L	26-09-01				
Limburg									
Horst	11.003	01	1	B	11-01-00	23-08-01			Im

*) L = Landbouwschade, G = Gebouwschade, W = Wateroverlast, N = Natuurschade, B = Bosschade S = sanering

**) Im = Interim-advies

BIJLAGE 2: OVERZICHTSKAART CDG-PROJECTEN IN 2001



ondergrond Top10vector © Topografische Dienst, Emmen

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5
Postbus 20021
3502 LA Utrecht
tel: 030-275 66 00
fax: 030-275 69 99